# DZIENNIK URZĘDOWY
## MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

Warszawa, 30 marca 1951 — Nr 4 — Poz. 30—34

TREŚĆ:

Poz.
30 Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 12 marca 1951 r. w sprawie uzupełnienia zarządzenia Ministra Ziem Odzyskanych z dnia 14 stycznia 1948 r. o określeniu pojęcia osadnika wojskowego w akcji osiedleńczej na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska wydane w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej oraz Pracy i Opieki Społecznej.
31 Instrukcje Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 21 lutego 1951 r. w sprawie prowadzenia akcji przesiedleńczo-osiedleńczej w roku 1951.
32 z dnia 21 lutego 1951 r. w sprawie transportu przesiedleńców i ich mienia na ziemie, objęte akcją osiedleńczą.
33 z dnia 21 lutego 1951 r. w sprawie udzielania finansowej pomocy państwowej w odbudowie zniszczonych zagród wiejskich na terenie osadnictwa i terenach przyczółkowych w roku 1951.
34 z dnia 21 lutego 1951 r. w sprawie rozprowadzenia środków finansowych z części 16 planu inwestycyjnego na 1951 r. przeznaczonych na zakup koni i krów w ramach akcji przesiedleńczo-osiedleńczej.

## 30

### ZARZĄDZENIE
### MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 12 marca 1951 r.

**w sprawie uzupełnienia zarządzenia Ministra Ziem Odzyskanych z dnia 14 stycznia 1948 r. o określeniu pojęcia osadnika wojskowego w akcji osiedleńczej na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska, wydane w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej oraz Pracy i Opieki Społecznej.**

§ 1. W zarządzeniu Ministra Ziem Odzyskanych z dnia 14 stycznia 1948 r. o określeniu pojęcia osadnika wojskowego w akcji osiedleńczej na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. Urz. b. M. Z. O. z 1948 r. Nr 3, poz. 17) wprowadza się następujące zmiany:

1. W części I lit. A dodaje się pkt. 5) i 6) o następującym brzmieniu:
„5) Armii Radzieckiej z okresu od 22 czerwca 1941 r. do 9 maja 1945 r., którzy posiadają obywatelstwo polskie,
6) walk partyzantek radzieckich z Niemcami i ich sprzymierzeńcami, którzy posiadają obywatelstwo polskie."

2. W części I lit. B dodaje się nowy pkt. 4) o następującym brzmieniu:
„4) Armii Radzieckiej, posiadającym obywatelstwo polskie i odpowiadającym warunkom pkt. 1."

3. W części I lit. C po „Korpusu Bezpieczeństwa" dodaje się nowy wiersz „Uczestników walk partyzantek radzieckich, posiadających obywatelstwo polskie."

4. W części I lit. D pkt. 3 w nawiasach po „Lit. B pkt. 1, 2, 3" stawia się znak: "," oraz cyfrę "4"; w tym samym pkt. 3 po wyrazach „uczestnikach walk partyzanckich (Lit. C)" skreśla się „poległych w walkach o Polskę" a w dalszym ciągu po wyrazach „służby bezpieczeństwa, którzy" dodaje się „zostali inwalidami lub"

5. W części III pkt. 1 po wyrazach „do 9 maja 1945 r." dodaje się „oraz do Armii Radzieckiej w okresie od 22 czerwca 1941 r. do 9 maja 1945 r.", a w dalszej części tego punktu po wyrazach „zaświadczeń władz wojskowych" skreśla się „RKU" stawia się znak ":" i dodaje się:
„a) — dla szeregowców i podoficerów — przez wojskowe komendy rejonowe właściwe ze względu na ich miejsce zamieszkania,
b) — dla oficerów młodszych — przez dowództwo tego okręgu wojskowego, w którym znajduje się wojskowa komenda rejonowa, prowadząca ewidencję danego oficera,
c) — dla oficerów starszych — przez Departament Personalny Ministerstwa Obrony Narodowej;"

6. W części III pkt. 2 po wyrazach „Korpusu Bezpieczeństwa" — dodaje się wyrazy: „oraz partyzantek radzieckich, jak również stwierdzenie"; na końcu tego ustępu skreśla się wyrazy: „wojewódzkich Zarządów Związku Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację" a dodaje się „okręgowych zarządów Związku Bojowników o Wolność i Demokrację."

7. W części III pkt. 3 skreśla się ostatnie wyrazy: „urzędów inwalidzkich", a dodaje się „wydziałów pracy i pomocy społecznej prezydiów wojewódzkich rad narodowych."

8. W części III — po pkt. 3 dodaje się punkty 4 i 5 o następującym brzmieniu:
„4) Inwalidzi wojenni (zdemobilizowani żołnierze oraz uczestnicy partyzantek), którzy utracili zdolność zarobkową poniżej 45% w związku przyczynowym z udziałem w walkach z Niemcami i ich sprzymierzeńcami, o ile osiedlili się w terminach wskazanych w cz. I lit. B i C, mogą ubiegać się o uznanie za osadnika wojskowego na podstawie zaświadczeń wydziałów pracy i pomocy społecznej prezydiów wojewódzkich rad narodowych, bez potrzeby przedkładania zaświadczeń wymienionych w pkt. 1 i 2, stwierdzających ich udział w walkach.
5) Wdowy, sieroty i inne osoby wymienione w części I lit. D pkt. 3, ubiegające się o przyznanie prawa osadnika wojskowego, powinny przedłożyć zaświadczenia, wydane przez władze wymienione w pkt. 1—4, stwierdzające, że ich mężowie, rodzice lub osoby będące jedynymi żywicielami brały udział w walkach o Polskę lub w obronie demokratycznych zasad ustroju Państwa Polskiego."

9. W części III dotychczasowy pkt. 4 otrzymuje numerację pkt. 6, w którym po wyrazach „osiedlenia się" dodaje się w nawiasach wyrazy „(zamieszkania na stały pobyt)".

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1951 r.—

Minister Obrony Narodowej
**K. Rokossowski**

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych
**J. Dąb-Kocioł**

Minister Pracy i Opieki Społecznej
**K. Rusinek**

## 31

### INSTRUKCJA
### MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 21 lutego 1951 roku

**w sprawie prowadzenia akcji przesiedleńczo-osiedleńczej w roku 1951.**

W celu uporządkowania dotychczasowych przepisów w sprawie akcji przesiedleńczo-osiedleńczej i unormowania tej akcji na rok 1951 zarządza się co następuje:

### I. Zasady ogólne

§ 1. Terenami osadnictwa są obszary objęte działaniem dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziem Odzyskanych i byłego Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 49 poz. 279) oraz ziemie południowo-wschodnie województwa lubelskiego i rzeszowskiego, posiadające wolne gospodarstwa (działki) poukraińskie.

§ 2. Przedmiotem osadnictwa są gospodarstwa rolne (działki) w gromadach posiadających dostateczny zapas ziemi oraz budynki w stanie niezniszczonym lub też częściowo zniszczonym, ale nadające się do odbudowy.

§ 3. Prowadzenie akcji osiedleńczej i przesiedleńczej należy do właściwości organów administracji rolnej, a mianowicie:

1) **na szczeblu wojewódzkim**
— do referatu osadnictwa rolnego, oddziału urządzeń rolnych, wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydium wojewódzkiej rady narodowej;

2) **na szczeblu powiatowym**
— do referatu urządzeń rolnych, wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej.

### II. Ustalenie chłonności osiedleńczej.

§ 4. 1. Chłonność osiedleńczą ustala się według gromad.

2. Chłonność tę ustala się w gromadach, które mają dostateczny zapas ziemi, oraz zabudowania mieszkalne i inwentarskie. Jeżeli budynki wymagają odbudowy, to tylko w tym przypadku podlegają zasiedleniu, gdy położenie działek siedliskowych zgodne jest z planem budowy osiedli wiejskich. Przy ustalaniu chłonności osiedleńczej obowiązują zasady podane w piśmie okólnym byłego Ministerstwa Administracji Publicznej, Departament Osiedleńczy z dnia 14 stycznia 1950 r Nr OsR/276/b-1 w sprawie ustalenia chłonności osadniczej rolnej na ziemiach odzyskanych (Dz. Urz. M. A. P. Nr 5 poz. 34).

3. Jeżeli budynki większe przewidziane są do podziału lub do nadania na współwłasność, należy ustalić, które budynki, względnie części budynków będą należały do poszczególnych gospodarstw (działek).

§ 5. 1. Przedmiotem osadnictwa w roku 1951 są gospodarstwa (działki) rolne posiadające budynki:

1) odbudowane w latach poprzednich a niezasiedlone,
2) zwolnione na skutek zrzeczeń lub podziału fizycznego,
3) niezniszczone lub mało zniszczone, które dotychczas nie zostały zasiedlone.
4) większe (wielorodzinne) przewidziane do nadania na współwłasność.

2. Jeżeli budynki wymagają odbudowy, należy ustalić niezbędne roboty oraz kosztorys ich wykonania (ilość i jakość materiałów, robocizna) w myśl instrukcji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 21.II 1951 r. w sprawie udzielania finansowej pomocy państwowej w odbudowie zniszczonych zagród wiejskich na terenach osadnictwa i terenach przyczółkowych w 1951 r.

3. Gospodarstwa posiadające budynki wymienione w ust. 1 a wymagające odbudowy mogą być przedmiotem osadnictwa w roku 1951, jeżeli koszt odbudowy nie przekroczy wysokości pomocy państwowej ustalonej w instrukcji podanej w ust. 2.

§ 6. 1. Niezajęte gospodarstwa (działki) przeznacza się:

1) dla osadników, przenoszonych z terenów projektowanych na cele użyteczności publicznej, Państwowych Gospodarstw rolnych, realizacji narodowych planów gospodarczych itp.,
2) dla osadników, przenoszonych na skutek decyzji władzy odmawiającej zezwolenia na nabycie nieruchomości w pasie granicznym lub zwrotu gospodarstwa,
3) dla osadnictwa wewnętrznego (rodziny wyczekujące na przydział gospodarstw, nowe rodziny powstałe na skutek zawartych małżeństw),
4) dla przesiedlających się z terenu ziem dawnych i z za granicy.

2. Pierwszeństwo do otrzymania gospodarstw (działek) przysługuje osadnikom wymienionym w ust. 1 pkt. 1) i 2) niniejszego paragrafu.

§ 7. Prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa w oparciu o chłonność osiedleńczą ustalają corocznie w ramach powiatu plan osiedleńczy, przewidując liczbę gospodarstw (działek) dla poszczególnych kategorii osadników, wymienionych w § 8 niniejszej instrukcji,

§ 8. 1. W celu właściwego zorganizowania akcji informacyjno-werbunkowej, prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa na terenach osiedleńczych sporządzają wykazy wolnych gospodarstw (działek), przeznaczonych dla osadników przesiedlających się z ziem dawnych. Wykazy te przesyłają bezpośrednio do prezydiów wojewódzkich rad narodowych — wydziałów rolnictwa i leśnictwa stosownie do powiązania regionalnego.

2. Do wykazów tych należy dołączać:

1) opis gospodarstw (działek),
2) dane dotyczące położenia gromad (oddalenie od miasta, szkoły, najbliżej stacji kolejowej, szosy, sklepu, gminnej spółdzielni „Samopomoc Chłopska" itp.).
3) wysokość pomocy państwowej, przewidzianej dla przesiedlających się rodzin (kredyty budowlane, siewne, na orkę traktorową, na zakup nawozów sztucznych, możliwości korzystania z ośrodków maszynowych itp.);
4) dane dotyczące możliwości dodatkowego zarobkowania (praca w lasach, w miejscowym przemyśle, roboty drogowe, kolejowe itp.).

3. Wykazy wolnych gospodarstw (działek) powinny być przesyłane w dwóch terminach przed sezonem wiosennym — do 1 marca i przed sezonem jesiennym — do 1 sierpnia. W przypadku gdy po upływie wymienionych wyżej terminów zajdą poważniejsze zmiany w chłonności osiedleńczej, prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa nadeślą odpowiednie uzupełnienia.

4. Na zapotrzebowanie terenu zasiedlającego, prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa na terenach osiedleńczych powinny wysyłać delegacje informacyjno-werbunkowe spośród pracowników referatów urządzeń rolnych. Jednocześnie z tymi pracownikami należy wysyłać społecznie wyrobionych osadników.

5. Jeżeli teren zasiedlany ma znaczne ilości niezasiedlonych gospodarstw (działek), a nie ma ruchu przesiedleńczego, prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa powinny podjąć ze swej strony inicjatywę w celu zwerbowania rolników z terenów przewidzianych planem regionalnym.

6. Koszty podróży i diet pracowników, będących na etacie Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, pokrywać należy z właściwego tytułu budżetowego, natomiast koszty podróży i diet osób nie będących pracownikami Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych — z kredytu Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych § 20 poz. „g". „Zasiłki doraźne w czasie transportu" i § 8 poz. d „Koszty trasportu obcego" (przewóz samochodami, furmankami i koleją rodzin przesiedlających się i grup zwiadowczych)".

### III. Akcja informacyjno-werbunkowa.

§ 9. 1. Akcję informacyjno-werbunkową należy przeprowadzać na terenach gdzie jest nadwyżka ludności rolniczej.

2. W pierwszym rzędzie akcję tę należy prowadzić na terenach:

1) przewidzianych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (zapory wodne, cele przemysłowe itd.),
2) w majątkach, w których parcelanci zajmują budynki niezbędne dla Państwowych Gospodarstw Rolnych lub ośrodków szkolnych,
3) w gromadach przeludnionych, nie objętych akcją uspółdzielczania wsi i leżących poza zasięgiem aktywizacji przemysłowej.

3. Akcję informacyjno-werbunkową, mającą na celu dostarczenie stałych robotników dla Państwowych Gospodarstw Rolnych prowadzi się na wniosek Państwowych Gospodarstw Rolnych, które powinny podawać miejscowe warunki pracy i osiedlenia oraz liczbę potrzebnych rodzin.

4. Na terenach, gdzie jest zapotrzebowanie na siłę roboczą w związku z budową nowych zakładów przemysłowych lub rozbudową istniejącego przemysłu, — nie należy prowadzić akcji informacyjno-werbunkowej. Zgła-

szających się jednak samorzutnie chłopów z tych terenów można objąć akcją przesiedleńczą. Przesiedlanie na ziemie zachodnie z powiatów południowo-wschodnich województwa lubelskiego i rzeszowskiego, posiadających chłonność osiedleńczą — może nastąpić jedynie w uzasadnionych przypadkach, na przykład w celu połączenia się z rodziną.

5. Przy prowadzeniu akcji przesiedleńczej na terenie województwa bydgoskiego i poznańskiego należy mieć na uwadze wykorzystanie gospodarstw (działek) poniemieckich, znajdujących się na terenie tych województw.

§ 10. 1. Do zakresu działania prezydiów wojewódzkich rad narodowych — wydziałów rolnictwa i leśnictwa na terenach zasiedlających należy:

1) opracowanie planu akcji informacyjno-werbunkowej na terenie województwa,
2) sporządzenie rozdzielnika rocznego planu przesiedleńczego na poszczególne powiaty,
3) prowadzenie propagandy w zakresie akcji przesiedleńczej za pośrdnictwem prasy i radia,
4) ustalanie potrzeb kredytowych oraz rozprowadzanie kredytów przeznaczonych na pomoc dla przesiedlających się rodzin rolniczych na zakup inwentarza żywego (koni, krów),
5) nadzór nad prawidłowym przeprowadzeniem akcji w terenie,
6) współpraca z terenami osiedlanymi,
7) nadzór i instruowanie powiatów w zakresie akcji informacyjno-werbunkowej,
8) prowadzenie sprawozdawczości.

2. Plan akcji informacyjno-werbunkowej oraz rozdzielnik rocznego planu przesiedleńczego opracowuje się w porozumieniu z wojewódzką komisją planowania gospodarczego oraz wydziałem pracy i pomocy społecznej.

3. Tereny, na których projektuje się budowę nowych zakładów przemysłowych lub rozbudowę istniejących zakładów przemysłowych — nie mogą być objęte ani planem akcji informacyjno-werbunkowej, ani rozdzielnikiem planu przesiedleńczego.

§ 11. 1. Plan akcji informacyjno - werbunkowej i rozdzielnik planu przesiedleńczego przedkłada się komisji rolnej wojewódzkiej rady narodowej w celu zajęcia stanowiska. Wymienione wyżej projekty zatwierdza prezydium wojewódzkiej rady narodowej względnie plenum wojewódzkiej rady narodowej, jeżeli prezydium przekaże sprawę na plenum.

2. Notatki do prasy i radia, dotyczące akcji przesiedleńczej i osiedleńczej, mogą być podawane po uprzednim zatwierdzeniu ich przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

§ 12. 1. Do zakresu działania prezydiów powiatowych rad narodowych — wydziałów rolnictwa i leśnictwa, referatów urządzeń rolnych należy:

1) opracowanie planu akcji informacyjno - werbunkowej i prowadzenie tej akcji na terenie powiatu,
2) ustalenie orientacyjnej ilości rodzin, które mają być przesiedlone z poszczególnych gmin,
3) uczestniczenie na zebraniach komisji rolnych gminnych rad narodowych omawiających akcję przesiedleńczą,
4) uczestniczenie w zebraniach informacyjno - werbunkowych,
5) kierowanie delegacji w celu obejrzenia i zarezerwowania gospodarstw (działek) oraz czuwanie nad składaniem ustnych sprawozdań przez delegacje po powrocie,
6) realizacja kredytu przeznaczonego na zakup inwentarza żywego dla przesiedlających się rolników,
7) wysyłanie transportów i zaopatrywanie ich w potrzebne dokumenty,
8) zamawianie na stacji kolejowej wagonów przy wysyłaniu przesiedleńców oraz przypilnowanie załadowania transportów,
9) wyznaczanie spośród pracowników prezydium powiatowej rady narodowej kierownika, odpowiedzialnego za transport (przy większej ilości przesiedleńców),
10) badanie przyczyn powrotu osób z terenu osiedlanego,
11) kontakt z terenem osiedlanym (wykazy wolnych gospodarstw (działek), warunki osiedleńcze itp.),
12) udzielanie pomocy i opieki przesiedleńcom,
13) prowadzenie sprawozdawczości.

2. Plan akcji informacyjno - werbunkowej i plan przesiedleńczy powiatów przedkłada się komisji rolnej powiatowej rady narodowej w celu zajęcia stanowiska. Wymienione wyżej plany zatwierdza prezydium powiatowej rady narodowej, względnie plenum, jeżeli prezydium przekaże sprawę na plenum.

§ 13. 1. Akcja informacyjno-werbunkowa powinna być przeprowadzana za pośrednictwem prezydiów gminnych rad narodowych. Do akcji tej należy wykorzystać również zjazdy przewodniczących prezydiów gminnych rad narodowych, Związku Samopomocy Chłopskiej itp.

2. Komisje rolne gminnych rad narodowych powinny szczegółowo omówić plan i sposób przeprowadzania akcji informacyjno-werbunkowej na terenie gmin, oraz ustalić, jakie rodziny mają być objęte tą akcją.

3. Akcja informacyjno-werbunkowa powinna być prowadzona w sposób najodpowiedniejszy dla danego terenu bądź na zebraniach, bądź indywidualnie w stosunku do ustalonych rodzin.

4. W gromadach przeludnionych, akcję informacyjno-werbunkową należy przeprowadzać zasadniczo indywidualnie, mając na uwadze w pierwszym rzędzie rodziny o licznym składzie osobowym, nie posiadające dostatecznych źródeł utrzymania, a zwłaszcza korzystające z pomocy społecznej.

5. Przy prowadzeniu akcji informacyjno-werbunkowej należy podawać wszystkie warunki dotyczące osiedlenia oraz wysokość i rodzaj pomocy udzielanej na terenach osiedleńczych i przesiedleńczych w myśl instrukcji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 21 lutego 1951 r., w sprawie rozprowadzenia środków finansowych z części 16 P. I. na rok 1951, przeznaczonych na zakup koni i krów w ramach akcji przesiedleńczo-osiedleńczej oraz instrukcji transportowej z dnia 21 lutego 1951 r.

6. W przypadku powrotu osadnika na dawne miejsce zamieszkania prezydium powiatowej rady narodowej — wydział rolnictwa i leśnictwa, właściwe dla tego miejsca zamieszkania, powinno zwrócić się do prezydium powiatowej rady narodowej — wydział rolnictwa i leśnictwa, miejsca osiedlenia osadnika o podanie przyczyny opuszczenia gospodarstwa, w celu właściwego naświetlenia sprawy chłopom na danym terenie.

§ 14. 1. W razie objęcia akcją informacyjno-werbunkową terenów niezbędnych do realizacji narodowych planów gospodarczych, do akcji należy wciągnąć realizatorów tych planów, ustalając z nimi szczegółowo plan przeprowadzenia akcji.

2. Jeżeli na terenie objętym akcją informacyjno-werbunkową projektuje się wywłaszczenie gruntów, należy ustalić obszar, przewidziany, do wywłaszczenia, ilość rodzin podlegających przesiedleniu w związku z wywłaszczeniem, termin objęcia gruntów wywłaszczonych w posiadanie przez wykonawcę narodowych planów gospodarczych, środki finansowe, z których moga korzystać przesiedleńcy w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 czerwca 1950 r. w sprawie trybu wypłaty odszkodowania za wywłaszczone nieruchomości (Dz. U. R. P. Nr 26 poz. 235).

3. Władze administracji rolnej powinny uzgodnić z wywłaszczającym termin opuszczenia gruntów wywłaszczanych. Termin ten powinien być w miarę możności tak ustalony, aby umożliwił przesiedlenie się w sezonie wiosennym lub jesiennym.

§ 15. 1. W razie objęcia akcją informacyjno-werbunkową parcelantów, zajmujących budynki niezbędne dla potrzeb Państwowych Gospodarstw Rolnych lub państwowych ośrodków szkolnych należy do tej akcji wciągnąć kierowników majątków Państwowych Gospodarstw Rolnych lub kierowników ośrodków szkolnych oraz delegatów do rolnych rad zakładowych.

2. W przypadku, gdy parcelanci (ust. 1) wyrażą zgodę na przesiedlenie się mają zastosowanie następujące zasady:

1) W razie wyjazdu parcelanta pozostałe po nim zabudowania pofolwarczne powinny być przejęte protokólarnie przez Państwowe Gospodarstwa Rolne lub ośrodki szkolne. Jeżeli parcelanci poczynili w tych budynkach nakłady konieczne i użyteczne, a niezamortyzowane do chwili wyjazdu, należy przed wyjazdem ustalić wartość tych nakładów komisyjnie przez prezydium gminej rady narodowej przy współudziale przedstawiciela powiatowej rady narodowej. Protokół ustalający wartość powyższych nakładów przesyła się do prezydium powiatowej rady narodowej — wydział rolnictwa i leśnictwa miejsca osiedlenia osadnika, w celu przyznania odpowiedniej finansowej pomocy bezzwrotnej na remont budynków

w przypadku, gdy budynki te wymagać będą odbudowy lub też zaliczenia nakładów na poczet ceny nowootrzymanego gospodarstwa.

2) W razie zdecydowania się na wyjazd — parcelanci mają prawo zrzec się działek otrzymanych z reformy rolnej lub oddać w użytkowanie chłopom bezrolnym, małorolnym lub średniorolnym. Państwowy Fundusz Ziemi przekazuje Państwowym Gospodarstwom Rolnym działki przejęte od parcelantów po uprzednim uzgodnieniu sprawy ich przydatności dla celów Państwowych Gospodarstw Rolnych. Parcelanci mogą dowolnie dysponować wszystkimi posiadanymi ruchomościami i zapasami gospodarczymi.

3) Jeżeli na działce otrzymanej z reformy rolnej parcelant wybudował budynki może je rozebrać i przewieźć na nowe miejsce osiedlenia na koszt Państwa, albo też oddać w użytkowanie lub sprzedać z tym, że Państwowe Gospodarstwa Rolne mają pierwszeństwo kupna.

4) W razie zrzeczenia się działki sumy wpłacone na poczet należności Państwowego Funduszu Ziemi będą zaliczone parcelantowi na poczet ceny otrzymanego gospodarstwa (działki) na nowym miejscu osiedlenia.

5) W przypadku przesiedlenia się parcelanta z budynków pofolwarcznych, niezbędnych dla Państwowych Gospodarstw Rolnych lub ośrodków szkolnych — przewiezieniem parcelanta oraz jego mienia do najbliższej stacji załadowania zajmą się Państwowe Gospodarstwa Rolne lub ośrodki szkolne.

§ 16. Zdemobilizowani żołnierze i uczestnicy walk partyzanckich z Niemcami i ich sprzymierzeńcami, którzy osiedlą się na ziemiach zachodnich i północnych w r. 1951 — mogą ubiegać się na podstawie części I pkt D zarządzenia Ministra Ziem Odzyskanych z dnia 14 stycznia 1948 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i Ministrem Administracji Publicznej w sprawie określenia pojęcia osadnika wojskowego w akcji osiedleńczej na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. Urz. M. Z. O. Nr 3 poz. 17) o przyznanie praw osadnika wojskowego, tj. odliczenie od ceny gospodarstwa 250 q żyta, mimo osiedlenia się po terminie przewidzianym w powołanym zarządzeniu.

### IV. Wyjazdy osób lub grup dla zarezerwowania gospodarstw (działek).

§ 17. 1. Zgłaszający chęć objęcia gospodarstw (działek) bez względu na to, czy teren został objęty akcją informacyjno-werbunkową czy też nie, mogą wyjechać na koszt Skarbu Państwa zbiorowo jako grupy na tereny osadnictwa, w celu obejrzenia i zarezerwowania sobie gospodarstw (działek), a w uzasadnionych przypadkach indywidualnie na podstawie decyzji przewodniczącego lub jednego z członków prezydium powiatowej rady narodowej.

2. Prezydia gminnych rad narodowych wydają osobom wymienionym w ust. 1, zaświadczenia stwierdzające ich zawód, stan rodzinny i majątkowy oraz wypełniają odpowiednią ankietę personalną.

3. Na podstawie dokumentów wymienionych w ust. 2 — prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa wydają zaświadczenie na kredytowany przejazd koleją i skierowanie na tereny osiedleńcze, wykorzystując w tym celu dawne druki wzór Nr 3a lub 3b.

§ 18. Prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa powinny ustalić w terminie dwutygodniowym od powrotu osób lub grupy, czy zostały zarezerwowane gospodarstwa (działki), a jeżeli nie, to ustalić powody niezarezerwowania, sporządzając w tym celu odpowiednią notatkę służbową.

§ 19. 1. Osoby i grupy przybywające dla zarezerwowania gospodarstw jak również przesiedleńców należy załatwiać na terenach osadnictwa szybko i sprawnie, bez względu na ustalone godziny przyjmowania interesantów.

2. Przybywającym osobom i grupom dla zarezerwowania gospodarstw należy udzielać szczegółowych i wyczerpujących informacji o warunkach gospodarowania, jakości gleby, kredytach i formach pomocy, jakie może otrzymać nowoprzybyły osadnik na danym terenie.

§ 20. Przyjeżdżającym osobom i grupom należy przydzielać potrzebne środki lokomocji oraz w miarę możności każdorazowo przewodnika, któryby znał dobrze teren i mógł szybko wskazać wolne gospodarstwa (działki), przeznaczone na cele osadnictwa.

§ 21. 1. Po obejrzeniu terenu osoby lub członkowie grupy składają w prezydium powiatowej rady narodowej — wydział rolnictwa i leśnictwa ustne sprawozdania w celu otrzymania zaświadczenia potwierdzającego zarezerwowanie (względnie niezarezerwowanie) obiektu, oraz zaświadczenia na powrotny bilet kolejowy.

2. Zaświadczenie o zarezerwowaniu gospodarstwa (działki) powinno wyznaczać najdalej jednomiesięczny termin do objęcia gospodarstwa w posiadanie.

3. Termin ten może być przedłużony na wniosek prezydiów powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa — terenu zasiedlającego na ziemiach dawnych.

4. Zaświadczenie o niezarezerwowaniu gospodarstwa (działki) powinno podawać powód niezarezerwowania.

§ 22. Prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa na terenach osiedlanych mogą wyrazić zgodę na przydzielenie gospodarstw (działek) pojedyńczo zgłaszającym się chłopom, bez względu na plan regionalny, o ile tylko są wolne gospodarstwa na terenie powiatu.

§ 23. W razie braku gospodarstw (działek) w powiecie należy porozumieć się telefonicznie z prezydium wojewódzkiej rady narodowej — wydział rolnictwa i leśnictwa — w sprawie skierowania osób czy grup do innego powiatu, posiadającego chłonność osiedleńczą.

### V. Rezerwowanie i przydział gospodarstw (działek).

§ 24. 1. W razie zarezerwowania gospodarstwa (działki) przez osoby lub grupy względnie przedłożenia zaświadczenia o zarezerwowaniu gospodarstwa bez względu na powiązanie regionalne — prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa powinny ustalić termin wyjazdu rolników na obrane gospodarstwa (działki). Jeśli zajdzie potrzeba prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa udzielają pożyczki w myśl instrukcji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 21. II. 1951 r. w sprawie rozprowadzenia środków finansowych z cz. 16 P. I na rok 1951, przeznaczonych na zakup koni i krów w ramach akcji przesiedleńczo-osiedleńczej.

2. Ponadto Prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa załatwiają formalności związane z wyjazdem, jak również udzielają pomocy w załadowaniu się na stacji kolejowej oraz zaopatrują wyjeżdżające rodziny w potrzebne dokumenty, a mianowicie:

1) zaświadczenie przesiedleńcze,
2) zaświadczenie na kredytowany przewóz osób i mienia,
3) list przewozowy zaopatrzony w pieczęć Centrali Mięsnej w razie przewozu inwentarza żywego,
4) zaświadczenie dla rodzin bezrolnych i małorolnych lub osób pochodzących z takich rodzin, podpisane przez przewodniczącego prezydium powiatowej rady narodowej lub osobę przez niego upoważnioną, uprawniające do otrzymania zapomogi bezzwrotnej (dotacji) po osiedleniu się.

3. Jednocześnie prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa wypłacają wyjeżdżającym zasiłki na częściowe wyżywienie w czasie podróży.

§ 25. 1. Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych uruchamia na zapotrzebowanie prezydiów wojewódzkich rad narodowych środki finansowe z budżetu na rok 1951 dla rolników nie posiadających w dostatecznej mierze własnych środków we wstępnym okresie zagospodarowania się. Środki te przeznaczone są na cele konsumcyjne (zakup zboża i innych środków żywnościowych).

2. Do korzystania z dotacji (zapomogi bezzwrotnej) uprawnieni są bezrolni i małorolni przesiedlający się z ziem dawnych na tereny osadnictwa, zakwalifikowani przez prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa na ziemiach dawnych (patrz § 24 pkt 4). Inni osadnicy — rolnicy mogą korzystać z dotacji tylko za zgodą Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych — Departament Przebudowy Ustroju Rolnego.

3. Ustala się następującą wysokość dotacji dla jednej rodziny:

1) w województwie białostockim, olsztyńskim, gdańskim — powiat lęborski, koszalińskim z wyjątkiem powiatu złotowskiego, szczecińskim, zielonogórskim z wyjątkiem powiatów wschowskiego, babimojskiego i zielonogórskiego — 450 zł,
2) na pozostałych terenach osadnictwa — 300 zł.

§ 26. 1. Przesiedlającego się, który zarezerwował gospodarstwo, należy niezwłocznie po przyjeździe na teren osiedleńczy wprowadzić protokólarnie w posiadanie zarezerwowanego gospodarstwa (działki). Protokół wprowadzenia w posiadanie sporządza się według dotychczasowego wzoru w trzech egzemplarzach, z których jeden doręcza się osadnikowi, drugi prezydium gminnej rady narodowej, a trzeci — zatrzymuje wydział rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej. Wprowadzenia w posiadanie gospodarstwa może dokonać przedstawiciel wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej lub przedstawiciel prezydium gminnej rady narodowej.

2. Protokóły wprowadzenia w posiadanie wydaje się wszystkim osadnikom, którym przydziela się gospodarstwa (działki).

3. Przy wprowadzaniu w posiadanie gospodarstwa fizycznie podzielonego lub nadanego na współwłasność, należy szczegółowo opisać w protokóle, które budynki, części budynków lub pomieszczeń przydziela się poszczególnym osadnikom.

§ 27. 1. Prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa powinny dbać nie tylko o to, aby wolne gospodarstwa (działki) były zasiedlone, ale również zaopiekować się osadnikami w początkowym okresie zagospodarowania.

2. W szczególności prezydia powiatowych rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa powinny zapewnić osadnikom należytą pomoc przy:

1) prowadzeniu odbudowy zniszczonych budynków (uzyskanie kredytu, materiałów budowlanych z rozbiórki, pomocy sąsiedzkiej przy zwózce materiałów, porad fachowych i odpowiedniego wykonawcy, przydział materiałów budowlanych),
2) otrzymaniu kredytów na akcję siewną (zakup nawozów sztucznych, ziarna siewnego, na orkę traktorową),
3) wypłacaniu dotacji na przeżycie,
4) uzyskaniu pomocy sąsiedzkiej przy uprawie gruntów i zasiewach,
5) zrealizowaniu ulg podatkowych,
6) zwolnieniu od szarwarków,
7) udzielaniu porad instruktora rolnego co do kierunku gospodarstw oraz sposobu gospodarowania i upraw płodów rolnych.

Minister: w/z **L. Domański**

---

**ZAŁĄCZNIKI**

do instrukcji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 21 lutego 1951 r. w sprawie prowadzenia akcji przesiedleńczo-osiedleńczej w roku 1951.

**W Z Ó R**

Województwo . . . . . . . . . . Gmina . . . . . . . . . . . . . .

Powiat . . . . . . . . . . . .Wieś . . . . . . . . . . . . . . .

**ANKIETA PERSONALNA**

1. Nazwisko . . . . . . . . . . . imię . . . . . . . . . . . . . . .
2. Imię ojca . . . . . . . . . . . . . . Matki . . . . . . . . . . . . .
i nazwisko panieńskie matki . . . . . .
3. Nazwisko panieńskie u mężatek . . . . .
4. Miejsce urodzenia . . . . . . . . . . data . . . . . . . . . . . . .
5. Adres dotychczasowy . . . . . . .
6. Narodowość . . . . . . . . .
7. Stosunek do służby wojskowej . . . . . .
8. Wykształcenie . . . . . . .
9. Zawód . . . . . . . . . . . . .
10. Stan cywilny . . . . . . . . . .
11. Imię i nazwisko panieńskie żony . . . . .
12. Data urodzenia żony . . . . . . .
13. Imiona i daty urodzenia dzieci . . . . . .
1\. . . . . . . . . . . ur. . . . . . . 4. . . . . . . . . . . . . ur. . . . .
2\. . . . . . . . . . . ur. . . . . . . 5. . . . . . . . . . . . . ur. . . . .
3\. . . . . . . . . . . ur. . . . . . . 6. . . . . . . . . . . . . ur. . . . .
14. Inne osoby na utrzymaniu . . . . . . .
15. Przebieg pracy zawodowej:
od . . . . do . . . . Nazwa instytucji . . . . . . . . . Funkcja . . . .
od . . . . do . . . . „ „ . . . . . . . . . „ . . . .
od . . . . do . . . . „ „ . . . . . . . . . „ . . . .
od . . . . do . . . . „ „ . . . . . . . . . „ . . . .
16. Miejsce zamieszkania do 1.IX.1939 r. . . .
17. Miejsce zamieszkania podczas okupacji . . . . .
18. Do jakich organizacji należał i jaką pełnił tam funkcję do 1939 r. . . . . . . . .
. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
19. Do jakich organizacji należał i jaką pełnił tam funkcję w czasie okupacji . . . . . .
. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
20. Do jakich organizacji należał i jaką pełnił tam funkcję po wyzwoleniu . . . . . . .
. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
21. Czy posiada gospodarstwo rolne . . . . . . wielkość . . . . . . . .
gdzie . . . . . . . . . . . . . . . . .
22. Czy posiada warsztat rzemieślniczy, nieruchomość . . . . . . . .
23. Jakie narzędzia pracy zabiera na teren osadniczy . . . . . . . .
. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
24. Jaki inwentarz żywy zabiera na teren osadniczy . . . . . . . .
. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
25. Karalność:

Czy był karany sądownie . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
(przez jaki sąd, za co, wymiar kary)

Czy był karany administracyjnie . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
(przez jaką władzę, za co, wymiar kary)

Wiarygodność powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem.

. . . . . ., dn. . . . 195. . r. (podpis

UWAGA: Winni zatajenia lub podania fałszywych danych ulegają odpowiedzialności karnej z art. 140 K. K. (służy jako upomnienie przy wypełnianiu ankiety)
Wypełnia i poświadcza Prezydium Gminnej Rady Narodowej.
Pozostaje w aktach Prezydium Powiat. Rady Narodowej — Wydział Rolnictwa i Leśnictwa.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Prezydium Gminnej Rady Narodowej

**W Z Ó R**

w . . . . . . . . . . . . . . .
L. dz. . . . . . . . . . . . . . . ., dn. . . . 195. . . r.

**Z A S W I A D C Z E N I E**

Niniejszym zaświadcza się, że Ob. . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
z zawodu . . . . . . . . . . zamieszkały w . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .ma na swym utrzymaniu następujących członków rodziny:

| L. p. | Imię i nazwisko | Wiek | Stopień pokrewieństwa |
|---|---|---|---|
| | | | |

Ponadto posiada następujący inwentarz żywy i martwy, (wymienić jaki i ilość) . . . . . . . .
. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .oraz ilość ha . . . . . . .

Zaświadczenie niniejsze wydaje się celem przedstawienia Prez. Pow. Rady Narodowej — Wydział Rolnictwa i Leśnictwa w związku z przesiedleniem się na tereny objęte akcją osiedleńczą.

Za Prez. Gm. Rady Narodowej

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
(podpis)

UWAGA: (służy do wystawienia skierowania dla grupy zwiadowczej lub indywidualnego przesiedlającego się) pozostaje w aktach Wydz. Rol. i Leśn. Prez. Pow. Rady Narodowej.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

**W Z Ó R**

. . . . . . . . ., dn. . . . 195. . . r.

Do
Prezydium Powiatowej Rady Narodowej
Wydział Rolnicwa i Leśnictwa
w . . . . . . . . .

Ob. . . . . . . . . . .
(imię i nazwisko
Miejsce zamieszkania . . . .
Gmina . . . . . . . .
Powiat . . . . . . . .

**P O D A N I E**

Zarezerwowałem gospodarstwo rolne w gromadzie . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
gminy . . . . . . . . . . powiatu . . . . . wojew. . . . . . . . . . . .
i zobowiązałem się przesiedlić wraz z rodziną do dnia . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

Proszę o udzielenie mi pożyczki w wysokości zł . . . . . . . . na kupno krowy, względnie krowy i konia. Znajduję się w ciężkich warunkach materialnych.

Posiadam gospodarstwo rolne o pow. . . . . . . ha oraz następujący inwentarz żywy i martwy (podać jaki i ilość) . . . . . . . . . . . . . . . .

Poręczycielem na skrypcie dłużnym będzie moja żona lub pełnoletni członek rodziny, który wspólnie prowadzi ze mną gospodarstwo rolne, lub inna osoba wskazana przez pożyczkobiorcę (podać imię i nazwisko poręczyciela i stopień pokrewieństwa).

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
(podpis)

Prezydium Gminej Rady Narodowej
w . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . ., dn. . . . 195. . . r.
Nr. . . . . . .

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w . . . . . . . . . . . . . . . . .
stwierdza, że Ob. . . . . . . . . . . . . . . zamieszkały w gromadzie . . . . . . . . . .
z zawodu (rolnik, rzemieślnik, rybak, robotnik leśny) posiada (lub posiadał) gospodarstwo rolne (działkę) o powierzchni . . . . ha oraz inwentarz żywy i martwy (wymienić jaki i ilość). Zasługuje na udzielenie pożyczki na zakup (konia, krowy względnie konia i krowy) w wysokości zł . . . . .

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
(podpis)

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej

w . . . . . . . . . . . . . .

Nr. . . . . . . . . . . ., dn. . . . 195. . . r.

**DECYZJA**

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w . . . . . . . . . . . . . . . . .
po rozpatrzeniu prośby Ob. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
przyznaje mu pożyczkę na zakup (krowy, konia, wzgl. konia i krowy) w wysokości zł. . . . . .

. . . . . . . . . . . . . .

UWAGA: Podania sporządzać należy w dwóch egzemplarzach — oryginał otrzymuje Bank Rolny — odpis pozostaje w aktach Prezydium Powiatowej Rady Narodowej — Wydział Rolnictwa i Leśnictwa.

(podpis)

---

**WZÓR**

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej
Wydział Rolnictwa i Leśnictwa

w . . . . . . . . . . . . . .

. . . . . . . ., dn. . . . 195 r

L. dz. . . . . .

**ZAŚWIADCZENIE**

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej — Wydział Rolnictwa i Leśnictwa zaświadcza, że Ob. . . . . . .
. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
zamieszkały w . . . . . . . . . . . gm. . . . . . . . . . . . . . . . . . .
pow. . . . . . . . . . . . . . . . woj. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
został zakwalifikowany do otrzymania zapomogi bezzwrotnej w kwocie złotych 300 (trzysta) *)
450 (czterysta pięćdziesiąt)
po osiedleniu się na terenach objętych akcją osiedleńczą w pow. . . . . . . . . . . . . . . . . . ,
woj. . . . . . . . .

Wymieniony jako bezrolny względnie małorolny ma na swym utrzymaniu następujących członków rodziny przesiedlających się razem z nim na tereny objęte akcją osiedleńczą.

| L. p. | Nazwisko i imię | Wiek | Stopień pokrewieństwa |
|---|---|---|---|
| 1 | | | |
| 2 | | | |
| 3 | | | |
| 4 | | | |
| 5 | | | |

Zaświadczenie niniejsze wydaje się celem przedłożenia do zrealizowania we właściwym Prezydium Powiatowej Rady Narodowej — Wydział Rolnictwa i Leśnictwa w miejscu osiedlenia się.

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

(podpis) podpisuje Przewodniczący Prezydium Powiatowej Rady Narodowej lub osoba przez niego upoważniona.

Zaświadczenie sporządzać w dwóch egzemplarzach.

Oryginał otrzymuje przesiedlający się, odpis pozostaje w aktach Prez. Pow. Rady Narodowej — Wydział Rolnictwa i Leśnictwa.

*) Niepotrzebne skreślić.

---

## 32

## INSTRUKCJA MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 21 lutego 1951 r.

**w sprawie transportu przesiedleńców i ich mienia na ziemie, objęte akcją osiedleńczą.**

### I. Zasady ogólne.

§ 1. 1. Transport przesiedleńców w ramach akcji osadnictwa rolnego z dotychczasowego miejsca zamieszkania na tereny osiedlenia odbywa się na koszt Skarbu Państwa.

2. Transport ten obejmuje przejazdy osób jak również przewozy ich mienia. Przez mienie rozumie się przedmioty wchodzące w zakres gospodarstwa domowego, używane jak: meble, pościel, bielizna, ubranie, książki, naczynia kuchenne i stołowe, narzędzia gospodarcze, inwentarz żywy i martwy, środki żywnościowe, opał oraz materiał budowlany, przeznaczony na postawienie budynków w nowym miejscu osiedlenia.

3. Terenem osiedlenia są ziemie, objęte działaniem Dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 49 poz. 279) oraz powiaty południowo-wschodnie województw lubelskiego i rzeszowskiego.

§ 2. Uprawnionymi do korzystania z transportu na koszt Skarbu Państwa są osoby zgłaszające chęć objęcia lub obejmujące gospodarstwa rolne lub działki (robotników leśnych, rybackie, rzemieślnicze, pracownicze), prowadzone zespołowo lub indywidualnie oraz stali robotnicy Państwowych Gospodarstw Rolnych.

§ 3. 1. Transport na koszt Skarbu Państwa następuje w celu:

a) zarezerwowania gospodarstwa (działki) i powrotu na miejsce zamieszkania,

b) objęcia gospodarstwa lub sprowadzenia rodziny oraz mienia osobistego i ruchomości gospodarczych.

§ 4. 1. Koszty, związane z akcją przesiedleńczo-osiedleńczą pokrywają Prezydia Wojewódzkich i Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa, w ramach przyznanych na ten cel kredytów, z sum budżetowych Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, część 16, tytuł 72 „Urządzenia gospodarstw rolnych", § 8 poz. d i § 20 poz. g, a mianowicie:

1) **z § 8 poz. d — Koszty transportu obcego:**

a) transport kolejowy,

b) postojowe wagonów kolejowych,
c) przewozy do stacyj wyjazdowych (załadowczych) i ze stacyj docelowych (rozładowczych) do miejsca osiedlenia,
d) rozjazdy osób zwiadowczych na terenach ziem objętych akcją osiedleńczą,
e) listy przewozowe Centrali Mięsnej.

2) z § 20 poz. g. — **Pomoc pieniężna rolnikom:** zasiłki doraźne bezzwrotne na wyżywienie, noclegi, pomoc lekarską i weterynaryjną podczas podróży przesiedleńców i zwiadowców.

2. Czynności w zakresie transportu oraz udzielania pomocy przesiedleńcom i zwiadowcom podczas podróży należą do właściwości Prezydiów Wojewódzkich i Powiatowych Rad Narodowych — Wydziałów Rolnictwa i Leśnictwa, Referatów Osadnictwa Rolnego i Referatów Urządzeń Rolnych.

### II. Transport kolejowy.

§ 5. 1. Wydawanie zaświadczeń na kredytowane przejazdy kolejowe przesiedleńców i ich rodzin oraz przewozy ich mienia regulują postanowienia taryfowe, zawarte w § 6 Załącznika I do Taryfy Osobowej, Bagażowej i Ekspresowej PKP, część II (TO II).

2. Postanowienia taryfowe ustalają trzy wzory zaświadczeń na kredytowane przejazdy kolejowe.

§ 6. 1. Zaświadczenia na kredytowane przejazdy koleją — wzór Nr 1 — wydaje się na Ziemiach Dawnych w celu przejazdu na ziemie, objęte akcją osiedleńczą osobom zwiadowczym, udającym się indywidualnie lub zbiorowo w celu obejrzenia lub zarezerwowania gospodarstw.

2. Podstawą do wydania tych zaświadczeń są zaświadczenia, wydane przez Prezydia Gminnych Rad Narodowych, stwierdzające zgłoszenie się do przesiedlenia oraz podające stan rodzinny i majątkowy zgłaszających się.

3. Na stronie czołowej zaświadczenia należy wypisać w odpowiednich rubrykach nazwisko i imię zwiadowcy lub przewodnika grupy zwiadowców, jego adres, ilość osób (łącznie z przewodnikiem) cyfrą i słownie, stację wyjazdową i stację docelową oraz dokument, którym legitymuje się zwiadowca lub przewodnik. Ponadto w zaświadczeniu należy podać termin jego ważności.

§ 7. 1. Zaświadczenia na kredytowane przejazdy koleją — wzór Nr 2 — wydaje się na terenach osiedlenia:
a) osobom zwiadowczym grupowo lub indywidualnie, powracającym do miejsca pobytu rodziny, po obejrzeniu lub zarezerwowaniu gospodarstw,
b) osadnikom osiedlonym na gospodarstwach rolnych poza akcją przesiedleńczą, którzy udają się na miejsce pobytu swojej rodziny na Ziemie Dawne w celu sprowadzenia jej wraz z mieniem,
c) robotnikom zgłaszającym się na Ziemiach Zachodnich i Północnych do stałej pracy w PGR, a udającym się na miejsce pobytu rodziny na Ziemie Dawne w celu sprowadzenia jej na stałe.

2. Podstawą do wydania tych zaświadczeń są:
a) notatki urzędowe Prezydiów Powiatowych Rad Narodowych — Wydziałów Rolnictwa i Leśnictwa, Referatów Urządzeń Rolnych, stwierdzające, że osoby zwiadowcze wracają po obejrzeniu lub zarezerwowaniu gospodarstw,
b) stwierdzenia Prezydiów Gminnych Rad Narodowych, że osadnik objął gospodarstwo rolne poza akcją osiedleńczą i udaje się na Ziemie Dawne w celu sprowadzenia rodziny i mienia,
c) zaświadczenia zespołów PGR, że osadnik otrzymał stałą pracę w PGR i udaje się na Ziemie Dawne w celu sprowadzenia rodziny i mienia.

3. Oprócz zaświadczenia na kredytowany przejazd koleją — wzór Nr 2 — Prezydia Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa powinny wręczać wyjeżdżającym dokumenty stwierdzające:
a) że dana osoba lub grupa wraca po obejrzeniu gospodarstw wskazanych na osiedlenie,
b) że dana osoba lub grupa ma przydzielone względnie zarezerwowane gospodarstwo na terenach ziem objętych akcją osiedleńczą i udaje się na Ziemie Dawne w celu sprowadzenia rodziny i mienia,
c) że dana osoba jako robotnik rolny otrzymała stałą pracę w PGR i wyjeżdża na Ziemie Dawne w celu sprowadzenia rodziny i mienia.

§ 8. 1. Zaświadczenia na kredytowane przejazdy koleją — wzór Nr 3 — wydaje się przesiedlającym się z Ziem Dawnych dla przewozu osób wraz z mieniem na miejsce osiedlenia.

2. Przewóz przesiedlających się wraz z rodziną i mieniem odbywa się zasadniczo w wagonie towarowym. W przypadkach, gdy w skład rodziny przesiedleńca wchodzą osoby chore, starcy i małe dzieci oraz gdy przesiedlenie odbywa się w porze zimowej, można wydawać oddzielne zaświadczenia — wzór Nr 3 — na przewóz osób pociągiem osobowym.

3. Podstawą do wydania zaświadczeń — wzór Nr 3 — są stwierdzenia Prezydiów Powiatowych Rad Narodowych — Wydziałów Rolnictwa i Leśnictwa miejsca osiedlenia o zarezerwowaniu względnie posiadaniu gospodarstwa (działki) na terenach osiedlenia oraz zaświadczenia zespołów PGR, stwierdzające otrzymanie stałej pracy w PGR na terenach objętych akcją osiedleńczą.

4. W innych przypadkach, gdy przesiedlenie odbywa się bez uprzedniego zarezerwowania gospodarstw, zaświadczenia należy wydawać na podstawie odpowiednich notatek Prezydiów Powiatowych Rad Narodowych dotychczasowego miejsca zamieszkania przesiedlających się.

5. Zaświadczenia na kredytowane przejazdy koleją wzór Nr 3 — honorowane są przez PKP za jednoczesnym okazaniem zaświadczenia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej — Wydział Rolnictwa i Leśnictwa, w okręgu której zamieszkuje rodzina przesiedleńcza, stwierdzającego, że osoby wymienione w zaświadczeniu wzór Nr 3 udają się wraz z przesiedleńcem na tereny objęte akcją osiedleńczą i są członkami jego rodziny (zaświadczenie przesiedleńcze).

§ 9. 1. Zamówienia na wagony dla przesiedleńców dokonują w zasadzie Prezydia Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa. W wyjątkowych przypadkach zamówienia te mogą być dokonane osobiście przez przesiedlających się.

2. Przed zamówieniem należy ustalić, z ilu osób składa się rodzina przesiedlającego się, czy wszyscy członkowie jego rodziny są zdolni do odbycia podróży w wagonie towarowym oraz jakie mienie zabiera przesiedlający się na miejsce osiedlenia.

3. Należy mieć na uwadze maksymalne wykorzystanie zdolności załadowczej zamówionych wagonów i w miarę możności wysyłać mienie dwu lub więcej rodzin przesiedlających się w jednym wagonie.

§ 10. 1. Termin załadowania należy ustalić przy wydawaniu zaświadczenia, biorąc pod uwagę odległość i możliwości przewiezienia mienia przesiedlających się do stacji załadowania.

2. Równocześnie z zamówieniem kolejowym należy przesłać listem pocztowym ekspresowym zawiadomienie do Prezydium Powiatowej Rady Narodowej — Wydział Rolnictwa i Leśnictwa miejsca osiedlenia o terminie wysłania transportu, podając stację załadowczą, stację docelową, miejsce osiedlenia, ilość osób oraz ilość i rodzaj przewożonego mienia. W uzasadnionych przypadkach należy przesyłać zawiadomienia telegraficznie.

3. Przy przewozach stałych robotników rolnych P.G.R., stacje kolejowe załadowcze i docelowe, ilość osób i mienia do przewiezienia oraz terminy transportów ustalają Prezydia Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa w porozumieniu z upoważnionymi przedstawicielami P.G.R.

§ 11. 1. Załadunek i rozładunek wagonu winien być dokonywany terminowo.

2 W przypadku przestoju wagonu należność za przestój należy wpłacić PKP bezzwłocznie gotówką lub czekiem bez względu na przyczyny przestoju.

3. W każdym przypadku opłacenia postojowego należy sporządzić protokół, podający przyczyny przestoju wagonu. Po ustaleniu osoby ponoszącej odpowiedzialność za spowodowanie przestoju, sprawę tę należy przedłożyć do decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej odnośnie ściągnięcia należności od osoby, która spowodowała przestój wagonu.

§ 12. 1. Zaświadczenia na kredytowane przejazdy koleją podpisują kierownicy Wydziałów Rolnictwa i Leśnictwa Prezydiów Powiatowych Rad Narodowych, umieszczając jednocześnie swoje podpisy na grzbietach zaświadczeń oraz na dokumentach stanowiących podstawę wydania zaświadczeń. Zaświadczenia ponadto należy zaopatrzyć w okrągłą pieczęć urzędową Powiatowej Rady Narodowej.

2. Do czasu otrzymania nowych druków zaświadczeń na kredytowane przejazdy koleją, a najpóźniej do dnia 31 lipca 1951 r., można używać wzory zaświadczeń Nr Nr 1, 2 i 3, przejęte od Państwowego Urzedu Repatriacyjnego i opatrzone pieczęcią nagłówkową Ministerstwa Rolnic-

twa i Reform Rolnych. Zaświadczeniami Państwowego Urzędu Repatriacyjnego wzór Nr 4 nie należy się posługiwać.

§ 13. 1. Zaświadczenia na kredytowane przejazdy koleją są drukami ścisłego zarachowania. Druki tych zaświadczeń otrzymują Prezydia Wojewódzkich Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa z Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych — Departament Przebudowy Ustroju Rolnego i rozprowadzają stosownie do potrzeb do Wydziałów Rolnictwa i Leśnictwa Prezydiów Powiatowych Rad Narodowych, prowadząc ścisłą ewidencję przydzielonych i rozprowadzonych druków zaświadczeń w/g załączonego wzoru.

2. Zaświadczenia na kredytowane przejazdy koleją wydawane są przez Prezydia Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa miejsca zamieszkania lub osiedlenia przesiedleńca względnie chwilowego pobytu osoby lub grupy zwiadowczej.

3 Grzbiety wydanych zaświadczeń na kredytowane przejazdy koleją wraz z dołączonymi do nich dokumentami przechowują Prezydia Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa, prowadząc jednocześnie dla celów kontrolnych ewidencję wydanych zaświadczeń w/g załączonego wzoru. W razie potrzeby należy ponadto prowadzić alfabetyczny rejestr osób, korzystających z przejazdów kolejowych, z uwzględnieniem następujących rubryk: nazwisko i imię, L. p. ewidencji wydanych zaświadczeń, wzór i Nr zaświadczenia.

§ 14. 1. Należność za dokonane przejazdy kolejowe na podstawie wydanych zaświadczeń pokrywa centralnie Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych. Rozliczenia za przewóz stałych robotników rolnych Państwowych Gospodarstw Rolnych prowadzą Prezydia Wojewódzkich Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa z właściwymi terytorialnie Okręgowymi Zarządami Państwowych Gospodarstw Rolnych.

2. Koszty przewozu koleją stałych robotników rolnych P.G.R. pociągami osobowymi i towarowymi należy ustalać każdorazowo na stacji wyjazdu względnie załadowania i należność wpisywać na odwrotnej stronie grzbietu wydanego zaświadczenia.

3. Prezydia Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa powinny przesyłać do 5 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły do Prezydiów Wojewódzkich Rad Narodowych — Wydziałów Rolnictwa i Leśnictwa zestawienia wydanych zaświadczeń dla stałych robotników rolnych P.G.R., sporządzone na podstawie ewidencji wydanych zaświadczeń kolejowych.

4. Prezydia Wojewódzkich Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa sporządzają, na podstawie nadesłanych przez Prezydia Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa zestawień, zestawienia dla poszczególnych Okręgowych Zarządów Państwowych Gospodarstw Rolnych i przesyłają je tym Zarządom do 15 każdego miesiąca w celu uregulowania należności.

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych poda właściwy tytuł budżetowy, na który Okręgowe Zarządy Państwowych Gospodarstw Rolnych powinny wpłacać przypadające należności.

§ 15 1. Przewóz inwentarza żywego przesiedleńców liniami PKP odbywa się wyłącznie na podstawie listów przewozowych, ostemplowanych przez Centralę Mięsną.

2. Sprawę nabywania listów przewozowych Centrali Mięsnej oraz sposób prowadzenia rozliczeń i ewidencji tych listów reguluje zarządzenie Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych — Departament Przebudowy Ustroju Rolnego Nr UR. Ps. IV-7/1/50 z dnia 27 października 1950 r.

**III. Przewozy do stacyj wyjazdowych (załadowczych) i ze stacyj docelowych (rozładowczych) do miejsca osiedlenia.**

§ 16. 1. Przewozy mienia osób przesiedlających się do stacyj załadowczych odbywają się ich własnymi środkami lokomocji, środkami lokomocji będącymi w dyspozycji Prezydiów Rad Narodowych lub też podwodami, dostarczonymi przez Prezydia Gminnych Rad Narodowych, a w wyjątkowo uzasadnionych przypadkach wynajętymi samochodami ciężarowymi.

2. Należność za wynajęte podwody wypłacają Prezydia Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa na podstawie zestawień, przedstawionych przez Prezydia Gminnych Rad Narodowych w/g stawek obowiązujących na danym terenie, a za wynajęte samochody ciężarowe na podstawie przedstawionych rachunków, należycie sporządzonych.

§ 17. 1. Prezydia Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa na terenach osiedlenia po otrzymaniu zawiadomienia o wysłanym transporcie przygotowują środki lokomocji dla przewozu osób i ich mienia do miejsca osiedlenia.

2. Stosownie do ilości i rodzaju mienia należy wynająć samochody ciężarowe P.K.S., względnie w miarę możności samochody ciężarowe innych instytucyj za obowiązującą odpłatą lub w ostateczności płatne podwody, dostarczone przez Prezydia Gminnych Rad Narodowych.

3. Z chwilą otrzymania ze stacji kolejowej zawiadomienia o nadejściu transportu należy natychmiast wyładować z wagonu mienie przesiedlających się dla uniknięcia płacenia postojowego. W razie opłacania postojowego obowiązuje przepis § 11 niniejszej instrukcji.

4. Jeżeli brak jest środków do natychmiastowego przewozu, należy dla osób oraz ich mienia wyszukać chwilowe miejsce zamieszkania czy przechowania.

§ 18. Przewozy stałych robotników rolnych P.G.R., ich rodzin i mienia do stacyj i od stacyj kolejowych środkami lokomocji kołowej będą w zasadzie dokonywane przez majątki P.G.R we własnym zakresie.

**IV. Rozjazdy osób zwiadowczych na terenach ziem objętych akcją osiedleńczą.**

§ 19. 1. Osoby zwiadowcze podczas pobytu na terenach objętych akcją osiedleńczą przy dokonywaniu rozjazdów dla rezerwowania gospodarstw korzystają z przejazdów na koszt Skarbu Państwa.

2. Przejazdy następują bądź środkami lokomocji Prezydiów Powiatowych Rad Narodowych, bądź koleją w/g taryfy normalnej, bądź autobusami PKS, względnie innymi środkami odpłatnie. Przy liczniejszych grupach zwiadowczych można wynająć samochody ciężarowe.

3. W przypadkach, gdy osoby lub grupy zwiadowcze z powodu braku odpowiednich gospodarstw nie zarezerwowały ich na terenie danego powiatu i zostają skierowane na teren innego powiatu, należność za przejazdy koleją tych osób opłacają w/g taryfy normalnej Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa Prezydiów Powiatowych Rad Narodowych, wydające skierowanie.

4. Prezydia Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa pokrywają z posiadanych kredytów, koszty przejazdów, przewidziane w ust. 2. i 3. niniejszego § w następujący sposób:

a) przez wypłacanie osobom zwiadowczym odpowiednich kwot w/g ściśle wyliczonych wydatków, umotywowanych wnioskami Referatów Urządzeń Rolnych,
b) przez wypłacanie zaliczek przewodnikom grup zwiadowczych, przydzielonym przez Prezydia Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa. Zestawienia wydatków przewodników tych grup akceptują kierownicy Wydziałów Rolnictwa i Leśnictwa.

**V. Zasiłki doraźne bezzwrotne dla przesiedleńców (wyżywienie, noclegi, pomoc lekarska i weterynaryjna).**

§ 20. 1. Wyjeżdżający zwiadowcy i przesiedlający się wraz z rodzinami na nowe miejsce osiedlenia otrzymują przy wyjeździe z dotychczasowego miejsca zamieszkania zasiłki doraźne bezzwrotne na częściowe pokrycie kosztów wyżywienia podczas podróży.

2. Wysokość zasiłku wynosi 9 zł na jedną osobę na każdą dobę (osobo-dobę).

3. Ilość dni (dób) ustala się na podstawie przewidywanego czasu podróży, nie przekraczającego jednak 7 (siedmiu) dni.

4. O dokonanej wypłacie zasiłku doraźnego należy sporządzić na odwrocie skierowania osoby lub grupy zwiadowczej wzgl. zaświadczenia przesiedleńczego adnotację, zaopatrzoną urzędowym podpisem.

5. Na terenach osiedlenia można wypłacać zasiłki doraźne w uzasadnionych przypadkach:

a) gdy zainteresowani nie otrzymali zasiłku doraźnego na miejscu wyjazdu,
b) gdy czas podróży osoby lub grupy zwiadowczej lub przesiedlających się jest dłuższy od przewidywanego.

6. Osobom lub grupom zwiadowczym oraz przesiedlającym się i ich rodzinom należy ułatwiać uzyskanie wyżywienia, jak również dla przewożonego inwentarza żywego zaopatrzenie w paszę.

§ 21. 1. Osobom lub grupom zwiadowczym oraz przesiedlającym się należy dostarczyć noclegów.

2. W tym celu należy zawrzeć umowę z miejscowymi

instytucjami opieki społecznej czy P.C.K., zapewniając określoną ilość miejsc noclegowych. Należności pokrywa się na podstawie złożonych rachunków.

3. O miejscu noclegów należy umieszczać zawiadomienia na stacji kolejowej.

4. W razie pobytu na terenie gromady dostarczenie noclegów należy do sołtysa.

§ 22. 1. W czasie podróży, osoby lub grupy zwiadowcze oraz przesiedlający się mogą korzystać z opieki lekarskiej i pomocy weterynaryjnej.

2. W tym celu Prezydia Powiatowych Rad Narodowych — Wydziały Rolnictwa i Leśnictwa uzgodnią z Wydziałami Zdrowia, Pracy i Pomocy Społecznej i Referatami Weterynarii tryb i zakres udzielania pomocy w ramach akcji społecznej względnie za opłatą na podstawie złożonych rachunków.

§ 23. Przepisy §§ 20, 21 i 22 nie dotyczą stałych robotników rolnych PGR.

### VI. Przepisy końcowe.

§ 24. Z chwilą ukazania się niniejszej instrukcji tracą moc obowiązującą instrukcje i przepisy, wydane w tej sprawie przez Zarząd Centralny Państwowego Urzędu Repatriacyjnego oraz Ministerstwa: Ziem Odzyskanych i Administracji Publicznej.

Minister: w/z **L. Domański**

Załącznik do § 13 ust. 1 Instrukcji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 21 lutego 1951 r. w sprawie transportu przesiedleńców i ich mienia na ziemie, objęte akcją osiedleńczą.

**Ewidencja otrzymanych i rozprowadzonych druków zaświadczeń wzór Nr (1, 2 lub 3) na kredytowane przejazdy koleją.**

| L. p. | Data otrzymania z Ministerstwa Rolnictwa i R. R. — Dep. Przebudowy Ustroju Rolnego | Zaświadczenia od Nr do Nr | L. p. | Data przydziału Prez. Pow. Rad Nar. — Wydz. Roln. i Leśn. | Zaświadczenia od Nr do Nr | Uwagi |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | **Przykład:** | | | | | |
| 1 | 26 lutego 1951 r. | 101 — 200 | 1 | 2.III.51 r. Sochaczew | 101 — 200 | |
| | | 301 — 500 | 2 | 5.III.51 r. Ciechanów | 401 — 500 | |
| | | 701 — 900 | 3 | 7.III.51 r. Ostrołęka | 301 — 400 | |
| | | | 4 | 7.III.51 r. Mława | 701 — 800 | |
| | | | 5 | 8.III.51 r. Płock | 801 — 900 | |

U W A G A : Ewidencje otrzymanych i rozprowadzonych druków zaświadczeń na kredytowane przejazdy koleją należy prowadzić oddzielnie dla każdego wzoru w jednym wspólnym na ten cel przeznaczonym zeszycie.

Załącznik do § 13 ust. 3 Instrukcji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 21 lutego 1951 r. w sprawie transportu przesiedleńców i ich mienia na ziemie, objęte akcją osiedleńczą.

**Ewidencja wydanych zaświadczeń wzór Nr (1,2 lub 3) na kredytowane przejazdy koleją.**

| L. p. | Data wydania | Nr zaświadczenia | Nazwisko i imię korzystającego (ych) | Stacja kolejowa wyjazdowa | Stacja kolejowa docelowa | Rodzaj transportu | Koszt transportu (stali rob. PGR) | Uwagi |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | **Przykład dla zaświadczeń wzór Nr 1** | | | | | | | |
| 1 | 27.II.51 r. | 135 | Lisiecki Jan<br>Ślusarczyk Kazimierz<br>Malec Stanisław | Węgrów | Myślibórz | osobowy (zwiadowcy) | | |
| | **Przykład dla zaświadczeń wzór Nr 2.** | | | | | | | |
| 1 | 5.III.51 r. | 287 | Lisiecki Jan<br>Ślusarczyk Kazimierz<br>Malec Stanisław | Myślibórz | Węgrów | osobowy (zwiadowcy) | | |
| | **Przykład dla zaświadczeń wzór Nr 3.** | | | | | | | |
| 1 | 20.III.51 r. | 105 | Lisiecki Jan<br>Lisiecka Helena<br>Lisiecki Stefan<br>Lisiecka Anna<br>Lisiecka Maria | Węgrów | Myślibórz | towarowy (przesiedleńcy) | | |

U W A G I : Ewidencje wydanych zaświadczeń na kredytowane przejazdy koleją należy prowadzić oddzielnie dla każdego wzoru w osobnych na ten cel przeznaczonych zeszytach. Przy wydanych zaświadczeniach stałym robotnikom rolnym PGR, należy wpisywać koszta transportu podane przez stacje kolejowe (patrz § 14 ust. 2 i 3 Instrukcji).

## 33

## INSTRUKCJA MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 21 lutego 1951 roku.

**w sprawie udzielenia finansowej pomocy państwowej w odbudowie zniszczonych zagród wiejskich na terenach osadnictwa i terenach przyczółkowych w roku 1951.**

### I. Rodzaj pomocy

§ 1. 1. Pomoc finansowa w odbudowie zagród wiejskich udzielana jest z bezzwrotnych i zwrotnych środków części 16 planu inwestycyjnego (Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych).

2. Pomoc bezzwrotna udzielana jest osadnikom:
1) przenoszonym w ramach akcji specjalnej,
2) przenoszonym z terenów wydzielonych dla państwowych gospodarstw rolnych,
3) przenoszonym z terenów wydzielonych na cele publiczne.

3. Pomoc zwrotna udzielana jest za zgodą Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych — Departament Przebudowy Ustroju Rolnego osadnikom osiedlonym w latach poprzednich.

4. Pomoc zwrotna zabezpieczona przez Fundusz Ziemi, udzielana jest na odbudowę zagród osadniczych nieosiedlonych oraz na dokończenie odbudowy zagród odbudowywanych w latach poprzednich, gdy roboty wykonywane są przez przedsiębiorstwa na zlecenie prezydium wojewódzkiej rady narodowej — oddział urządzeń rolnych.

5. Pomoc bezzwrotna i zwrotna zabezpieczona przez Fundusz Ziemi udzielana jest osadnikom na obszarze ziem zachodnich i północnych oraz na terenach osadnictwa województwa lubelskiego i rzeszowskiego.

6. Pomoc zwrotna udzielana jest rolnikom na terenach przyczółkowych. W wyjątkowych przypadkach mogą oni uzyskać pomoc bezzwrotną w wysokości podanej w § 2, ust. 1., pkt 3).

**II. Wysokość pomocy państwowej.**

§ 2. 1. Pomoc państwowa na inwestycje, o których mówi niniejsza instrukcja, może być udzielana:

**1) na terenach osadniczych ziem zachodnich i północnych:**

a) na dokończenie odbudowy zagród osadniczych, odbudowywanych ze środków inwestycyjnych 1950 r. systemem zleconym, do wysokości kwot kosztorysowych pozycji nie wykonanych w roku 1950.

b) Na uzupełnienie odbudowy zagród osadniczych, odbudowywanych w latach poprzednich, dotychczas nie zasiedlonych, (vide § 16, ust. 1, pkt. 2) do 6.500 zł. na rodzino-zagrodę z tym, że program rzeczowy w zakresie ilości planowanych do odbudowy zagród na terenie województwa winien być wykonany w całości, przy czym przeciętna wysokość pożyczki (w skali wojewódzkiej) nie może przekraczać 4500 zł.

c) Na odbudowę zagród zniszczonych w małym stopniu, dotychczas nie odbudowanych i nie zasiedlonych, częściowo zasiedlonych lub zasiedlonych całkowicie (ust. 3) bez względu na to, czy stanowią odrębną zagrodę lub nadają się do fizycznego podziału czy do nadania na współwłasność — do 10500 zł. na rodzino-zagrodę z tym, że plan rzeczowy w zakresie ilości planowanych do odbudowy zagród na terenie województwa powinien być wykonany w całości, przyczym przeciętna wysokość pożyczki (w skali wojewódzkiej) nie może przekraczać 7500 zł.

**2) Na terenach osadniczych województwa lubelskiego i rzeszowskiego:**

a) Na uzupełnienie odbudowy zagród osadniczych, wybudowanych w latach poprzednich a dotychczas nie zasiedlonych (vide § 17, pkt. 1) do wysokości 10000 zł na zagrodę.

b) Na przenoszenie budynków drewnianych (rozebranie, przeniesienie i postawienie w nowym miejscu) do wysokości 10000 zł na zagrodę.

c) Na odbudowę niezasiedlonych zagród po-ukraińskich, zniszczonych w małym stopniu a przeznaczonych na osadnictwo — do wysokości 10000 zł na zagrodę.

We wszystkich rodzajach odbudowy program rzeczowy w zakresie ilości planowanych do odbudowy zagród na terenie województwa winien być wykonany w całości, przyczym przeciętna wysokość pożyczki (w skali wojewódzkiej) nie może przekraczać 7500 zł.

**3) Na terenach przyczółkowych w województwie warszawskim, łódzkim, kieleckim, lubelskim, pomorskim, poznańskim, śląskim, krakowskim i rzeszowskim:**

a) Na dokończenie odbudowy zagród które w roku 1950 na skutek zmiany pieniądza nie zostały dokończone, do wysokości 2/3 części pożyczki podjętej przed 28 października 1950 r., która z przyczyn niezależnych od rolnika nie mogła być wykorzystana. Przyczyny niewykorzystania pożyczki we właściwym terminie winny być odpowiednio udokumentowane.

b) Na dokończenie odbudowy zagród, na które przyznana w r. 1950 pożyczka nie została częściowo lub całkowicie wypłacona przez bank, z tym, że w przypadku częściowego niewykorzystania kredytów przez rolnika łączna suma kredytów (wypłacona w 1950 r. i przyznana w 1951 r. nie może przekroczyć 7500 zł.

c) Na odbudowę zagród zniszczonych w czasie wojny do 7500 zł z tym, że wymagana jest specjalna zgoda prezydium wojewódzkiej rady narodowej — wydział rolnictwa i leśnictwa.

We wszystkich wymienionych przypadkach może być rolnikowi udzielona wyjątkowo pomoc państwowa ze środków bezzwrotnych do 500 zł z tym, że łączna pomoc nie może przekroczyć kwoty wymienionej pod lit. a), b), c).

2. Obowiązek dopilnowania, aby przeciętna wysokość pomocy finansowej nie przekraczała norm podanych w ust. 1. niniejszego paragrafu ciąży na prezydiach wojewódzkich rad narodowych — wydziałach rolnictwa i leśnictwa.

3. W przypadkach odbudowy zagród całkowicie zasiedlonych (tereny osadnictwa) wymagana jest zgoda na odbudowę Ministerstwa Rolnctwa i Reform Rolnych — Departamentu Przebudowy Ustroju Rolnego.

4. W przypadkach odbudowy zagród sposobem zleconym przez przedsiębiorstwa (na zlecenie oddziału urządzeń rolnych — wydziału rolnictwa i leśnictwa — prezydium wojewódzkiej rady narodowej) wysokość udzielonej pomocy państwowej, przewidzianej w ust. 1. pkt. 1), lit. b) i c) oraz pkt 2), lit. a) i c) podwyższa się o 50%.

**III. Zabezpieczenie kredytu i warunki spłaty.**

§ 3. 1. Pożyczki udzielane na terenach przyczółkowych oraz rolnikom osiedlonym w latach poprzednich zabezpieczone będą skryptami dłużnymi, podpisanymi przez pożyczkobiorcę i z reguły przez jego współmałżonka. W przypadku braku współmałżonka skrypt dłużny podpisany przez zaciągającego pożyczkę zaopatrzony będzie ponadto w poręką pełnoletniego syna lub pełnoletniej córki wspólnie z dłużnikiem gospodarujących, a w braku tych ostatnich — w poręką osoby obcej, wskazanej przez zaciągającego pożyczkę.

2. Pożyczki udzielane na odbudowę zagród osadniczych niezasiedlonych, lub obejmowanych w 1951 r. (na ziemiach zachodnich, północnych i w województwie lubelskim i rzeszowskim) zabezpiecza Fundusz Ziemi.

3. Zagrody wiejskie, których właściciele korzystają z finansowej pomocy państwowej, powinny być ubezpieczone od ognia, a przy kredytach zwrotnych prawo do odszkodowania powinno być scedowane na rzecz Banku Rolnego, dopóki suma dłużna wraz z odsetkami nie zostanie w całości spłacona.

4. Rolnik, któremu przyznano państwową pomoc bezzwrotną lub zwrotną, zabezpieczoną przez Fundusz Ziemi składa w Banku Rolnym deklarację, że odpowiada za właściwe zużycie środków pomocy państwowej.

§ 4. 1. Od rozprowadzanych środków finansowych na odbudowę zagród wiejskich Bank Rolny będzie pobierał prowizję i odsetki w wysokości, która zostanie ustalona odrębnym zarządzeniem.

2. Pożyczki budowlane spłacane będą ratami z tym, że ilość rat i terminy spłaty zostaną ustalone odrębnym zarządzeniem.

§ 5. Podania o finansową pomoc państwową bezzwrotną i zwrotną (wg ustalonego wzoru) zainteresowani rolnicy winni składać w referacie urządzeń rolnych wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej z tym, że:

1) podania rolników-osadników, obejmujących gospodarstwa w 1951 r. opiniowane są przez wydziały rolnictwa i leśnictwa prezydiów powiatowych rad narodowych (referaty urządzeń rolnych) w oparciu o dokumenty przesiedleńcze,

2) podania rolników terenów przyczółkowych oraz osadników osiedlonych w latach poprzednich, opiniowane są przez prezydia gminnych rad narodowych.

§ 6. Podania wraz z całym materiałem dotyczącym udzielenia finansowej pomocy państwowej — wydział rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej wraz ze swymi wnioskami przedstawia powiatowemu komitetowi kredytów budowlanych wiejskich, który kwalifikuje petentów do pomocy państwowej w odbudowie i określa jej rodzaj (zwrotna lub bezzwrotna) oraz wysokość.

Zakwalifikowane przez powiatowy komitet podania przedkłada wydział rolnictwa i leśnictwa do zatwierdzenia prezydium powiatowej rady narodowej.

Powiatowy komitet winien przedłożyć swe wnioski w sprawie podań w ciągu tygodnia od ich otrzymania. W razie niezłożenia wniosków w powyższym terminie prezydium powiatowej rady narodowej decyduje bez opinii komitetu.

1. Zatwierdzone podania wraz z całym materiałem i uproszczoną dokumentacją techniczną (inwentaryzacja,

kosztorys, wykaz materiałów), przesyłają referaty urządzeń rolnych wydziałów rolnictwa i leśnictwa prezydiów powiatowych rad narodowych do właściwych oddziałów Banku Rolnego.

2. Bank Rolny może odmówić wypłaty finansowej pomocy, jeżeli nie są spełnione warunki przewidziane w ogólnie obowiązujących przepisach.

O przyznawaniu finansowej pomocy państwowej oddziały Banku Rolnego zawiadamiają rolnika, który z tą chwilą otrzymuje co do przyznanych mu środków wszystkie prawa i obowiązki upoważnionego do dysponowania środkami finansowymi inwestora bezpośredniego.

W przypadku stwierdzenia przez oddział Banku Rolnego, że finansowa pomoc państwowa została przyznana niezgodnie z obowiązującymi przepisami i niniejszą instrukcją, oddział Banku Rolnego zwraca podanie wraz z całym materiałem i odpowiednimi uwagami do prezydium powiatowej rady narodowej — wydział rolnictwa i leśnictwa — referat urządzeń rolnych.

### IV. Odbudowa zagród sposobem zleconym.

§ 8. 1. Sposobem zleconym należy przeprowadzać w szczególności odbudowę zagród:

1) odbudowywanych w latach poprzednich systemem zleconym a niewykończonych,
2) niezasiedlonych, zasiedlonych częściowo (zagrody wielorodzinne) a przewidzianych do objęcia przez osadników, którzy nie są w stanie przeprowadzić odbudowy sposobem gospodarczym (np. wdowy z dziećmi).

2. W zasadzie wykonawstwo sposobem zleconym nie powinno przekraczać 15% limitu przyznawanego kredytu dla województwa, nie wliczając w to robót rozpoczętych przez przedsiębiorstwa w r. 1950, a kończonych w 1951 r.

3. Wnioski prezydiów powiatowych rad narodowych o przeprowadzenie odbudowy zagród systemem zleconym przez przedsiębiorstwa budowlane, przedkładają wydziały rolnictwa i leśnictwa prezydiów powiatowych rad narodowych do prezydium wojewódzkiej rady narodowej (wydział rolnictwa i leśnictwa — oddział urządzeń rolnych), które decyduje o przeprowadzeniu odbudowy systemem zleconym.

### V. Opłacanie kosztów dokumentacji technicznej, nadzoru i odbioru robót.

§ 9. 1. Oddziały Banku Rolnego będą zatrzymywać:

1) na zabezpieczenie kosztów dokumentacji technicznej 2% od środków przyznawanych rolnikom na odbudowę zagród sposobem gospodarczym z tym zastrzeżeniem, że przy ostatecznym rozliczeniu pokrywać będą na zlecenie rolnika rzeczywisty koszt wykonanej dokumentacji technicznej.
2) Na zabezpieczenie kosztów dokumentacji technicznej, opłacenie nadzoru i odbioru robót wykonywanych na zlecenie prezydium wojewódzkiej rady narodowej — wydział rolnictwa i leśnictwa — oddział urządzeń rolnych 4% od kosztów budowy (2% dokumentacja techniczna, 2% nadzór).

   Dysponentem w odniesieniu do zatrzymanych sum w myśl pkt. 2 niniejszego § jest prezydium wojewódzkiej rady narodowej — wydział rolnictwa i leśnictwa — oddział urządzeń rolnych.

2. Koszt dokumentacji technicznej, wykonanej w 1950 r., wykorzystanej dla zmienionego i obecnie aktualnego Planu Inwestycyjnego 1951 r., należy pokryć ze środków określonych w ust. 1. pkt. 1) lub 2) niniejszego paragrafu.

### VI. Wypłata środków pomocy państwowej.

§ 10. Wypłata środków bezzwrotnych i zwrotnych przy robotach prowadzonych przez rolników we własnym zakresie nastąpi po uprzednim złożeniu we właściwym oddziale Banku Rolnego:

1) dokumentacji technicznej (inwentaryzacji, kosztorysu i wykazu materiałów), o ile nie została złożona równocześnie z podaniem.
2) Innych dowodów przewidzianych niniejszą instrukcją (podanie, opinia gminnej rady narodowej, wniosek i uchwała komitetu kredytów budowlanych wiejskich. skryptu dłużnego itp.).

§ 11. 1. Wypłata pomocy państwowej przy robotach wykonywanych we własnym zakresie przez rolnika, może nastąpić jednorazowo, o ile wysokość tej pomocy nie przekracza 5.000 zł.

2. Jeżeli wysokość przyznanej pomocy przekracza 5.000 zł, wypłata następuje w dwóch ratach. Pierwsza rata może być wypłacona do wysokości 5.000 zł, natomiast wypłata drugiej raty nastąpi po całkowitym lub w uzasadnionych przypadkach, częściowym wyliczeniu się z pierwszej raty.

3. Wyliczenie się z zaliczek (rat) powinno nastąpić w ciągu dwóch miesięcy od daty ich otrzymania przez złożenie do banku rachunków, rozliczeń i ewentualnie innych dowodów, potwierdzonych przez zarząd koła gromadzkiego Związku Samopomocy Chłopskiej, wzgl. sołtysa.

Wszystkie zaliczki pobrane z Planu Inwestycyjnego na r. 1951 muszą być całkowicie rozliczone najpóźniej do dnia 31 grudnia 1951 r. a kwoty niewydatkowane zwrócone.

§ 12. 1. Przy prowadzeniu robót systemem zleconym wypłata środków finansowych nastąpi częściami w miarę postępu robót na podstawie złożonych przez przedsiębiorstwa rachunków przejściowych za wykonane roboty, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

2. Wypłata ostatniej części nastąpi na podstawie ostatecznego rachunku, złożonego przez przedsiębiorstwo i zatwierdzonego przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej (wydział rolnictwa i leśnictwa — oddział urządzeń rolnych).

3. Prezydium wojewódzkiej rady narodowej — wydział rolnictwa i leśnictwa — oddział urządzeń rolnych udziela zleceń i zawiera umowy o wykonanie robót przez przedsiębiorstwa budowlane lub upoważnia do tego prezydia powiatowych rad narodowych (wydziały rolnictwa i leśnictwa — referaty urządzeń rolnych). Przedsiębiorstwo, któremu zlecono roboty, ponosi odpowiedzialność za ich wykonanie, zgodnie z ogólnymi warunkami „Polskich Norm Budowlanych".

§ 13. Zlecenia przekazania gotówki na rzecz osób trzecich powinny być podpisywane przez rolnika, korzystającego z pomocy państwowej w odbudowie. W przypadkach tych powinna być wskazana podstawa dokonania wypłaty przez dokładne określenie wykonanej pracy, asortymentu materiałów budowlanych itp.

### VII. Kontrola celowego wykorzystania pomocy państwowej.

§ 14. 1. Z ramienia Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych sprawują kontrolę:

1) Departament Kontroli i Departament Przebudowy Ustroju Rolnego Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych oraz prezydia rad narodowych — wydziały rolnictwa i leśnictwa w zakresie celowego wykorzystania pomocy inwestycyjnej oraz realizacji tej pomocy,
2) Biuro Budownictwa Wiejskiego Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych w zakresie wykonania dokumentacji technicznej, odbudowy pod względem technicznym racjonalnego wykorzystania materiałów budowlanych.

2. Bank Rolny sprawuje kontrolę w zakresie przewidzianym zarządzeniem Ministra Finansów z dnia 23 stycznia 1951 r. w przedmiocie instrukcji w sprawie finansowania i bankowej kontroli inwestycji objętych planem inwestycyjnym 1951 r.

### VIII. Rygory związane z uzyskaniem pomocy państwowej.

§ 15. 1. Do czasu spłaty zaciągniętej pożyczki, dłużnik obowiązany jest pod wszelkimi skutkami prawnymi, poddać się kontroli banku co do zużycia finansowej pomocy państwowej, zgodnie z jej przeznaczeniem oraz wszelkim instrukcjom i przepisom wydanym przez organa rządowe i Bank Rolny, jak również rygorowi natychmiastowej przedterminowej spłaty pożyczki lub jej pozostałej reszty wraz z procentami i innymi należnościami na żądanie banku, jeżeli:

1) nie dokona odbudowy z przyczyn nieuzasadnionych w terminie określonym przez bank i Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych lub zużyje pożyczkę niezgodnie z jej przeznaczeniem,
2) natychmiast po ukończeniu budowy nie ubezpieczy budynku od ognia, w myśl § 3 ust. 3 niniejszej instrukcji,
3) dopuści się zalegania bez zgody Banku Rolnego spłaty raty kapitałowej pożyczki,
4) dopuści do wdrożenia postępowania egzekucyjnego w stosunku do swej nieruchomości,
5) zbywa, wydzierżawia lub obciąża bez zgody Banku Rolnego nieruchomość w całości lub w części,
6) zajdą okoliczności przewidziane w art. 201 Kodeksu Zobowiązań (zmniejszenie zabezpieczenia wierzytelności lub niewypłacalność dłużnika).

2. Rygory zawarte w ust. 1. pkt. 1) i 2) stosują się również do pomocy udzielanej ze środków bezzwrotnych.

### IX. Zasady kwalifikowania.

§ 16. 1. Na terenach osiedleńczych ziem zachodnich i północnych finansową pomocą państwową przy odbudowie należy objąć:

1) zagrody lub części zagród (rodzino-zagrody) odbudowywane systemem zleconym przez przedsiębiorstwa w 1950 r. i niedokończone,
2) zagrody lub części zagród (rodzino-zagrody) odbudowywane w latach ubiegłych, niezasiedlone a wymagające w odbudowie koniecznych uzupełnień dla uzyskania minimum pomieszczenia dla rodziny osadnika i inwentarza żywego,
3) zagrody niezasiedlone, zniszczone w małym stopniu,
4) zagrody odpowiednie do nadania na współwłasność lub nadające się do podziału fizycznego, zniszczone w małym stopniu, a częściowo zamieszkałe.

2. Zakwalifikowanie do odbudowy zagród całkowicie zasiedlonych, o których mowa w § 2, ust. 3, może nastąpić w ciągu bieżącego roku, o ile okaże się, że przewidziane kredyty nie będą zużyte w całości na odbudowę zagród, określonych w ustępie 1.

§ 17. Na terenach osiedleńczych województwa rzeszowskiego i lubelskiego pomocą państwową przy odbudowie mają być objęte przede wszystkim:

1) niezasiedlone typowe budynki osadnicze, wybudowane w latach poprzednich, wymagające uzupełnień, jak wykonanie drugiej izby, oszklenie budynku oraz przeniesienie i pobudowanie budynku inwentarskiego,
2) przeniesienia całych budynków drewnianych, znajdujących się na dotychczasowym miejscu zamieszkania lub pochodzących z przydziału oraz pobudowanie tych budynków na miejscu osiedlenia,
3) odbudowa nieosiedlonych zagród po-ukraińskich, przeznaczonych na osadnictwo.

§ 18. Na terenach przyczółkowych z finansowej pomocy państwowej mogą korzystać tylko mało- i średniorolni chłopi:

1) którzy nie mogli dokończyć odbudowy zagród w 1950 r. na skutek zmiany pieniądza z uzasadnionych przyczyn (niemożność otrzymania materiałów budowlanych, zbyt krótki okres czasu na zużycie przyznanej pożyczki),
2) którzy nie wykorzystali pożyczki przyznanej w 1950 r. (pożyczka całkowicie lub częściowo nie została wypłacona przez bank),
3) których zagrody odpowiadają następującym wymogom miejscowym, społecznym i technicznym:
   a) nie budzą zastrzeżeń z punktu widzenia planowania przestrzennego,
   b) celowość odbudowy nie budzi zastrzeżeń z punktu widzenia rolniczo-gospodarczego,
   c) zostały zniszczone na skutek działań wojennych lub na skutek akcji dywersyjnej,
   d) w ramach udzielonej pomocy będą doprowadzone do niezbędnego zabezpieczenia technicznego przy jednoczesnym uzyskaniu przynajmniej w części budynku minimalnej użytkowości.

Przy uwzględnieniu powyższych wymogów, należy uwzględnić w pierwszej kolejności zapotrzebowania rolników, którzy dotychczas nie mają na swym gruncie stałych zabudowań.

§ 19. Ustalenie ogólnej ilości gospodarstw, którym ma być udzielona finansowa pomoc państwowa, jak również dokonanie rozdziału środków finansowych na poszczególne powiaty, należy na obszarze województwa do właściwości prezydium wojewódzkiej rady narodowej (wydziału rolnictwa i leśnictwa).

Sprawy powyższe wydział rolnictwa i leśnictwa uzgadnia z wydziałem budownictwa (oddział budownictwa wiejskiego) oraz z wojewódzką komisją planowania gospodarczego po zasięgnięciu opinii oddziału Banku Rolnego oraz odnośnie zagadnień planowania przestrzennego — opinii wydziału budownictwa.

§ 20. W granicach powiatu, zagrody do odbudowy kwalifikuje powołany przez prezydium powiatowej rady narodowej powiatowy komitet kredytów budowlanych wiejskich, ustalając wielkość, rodzaj i zakres pomocy. W skład powiatowego komitetu kredytów budowlanych wiejskich wchodzą:

Kierownik wydziału rolnictwa i leśnictwa — jako przewodniczący komitetu,
Przedstawiciel referatu urządzeń rolnych wydziału rolnictwa i leśnictwa,
Przedstawiciel referatu budownictwa wiejskiego wydziału budownictwa,
Przedstawiciel powiatowego związku gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska",
Przedstawiciel Związku Samopomocy Chłopskiej,
Przedstawiciel oddziału Banku Rolnego.

Dla powzięcia uchwał niezbędna jest obecność przewodniczącego i conajmniej dwóch członków komitetu.

§ 21. Szczegółowy podział obowiązków i kompetencji pomiędzy wydziałami rolnictwa i leśnictwa a wydziałami budownictwa prezydiów wojewódzkich rad narodowych oraz prezydiów powiatowych rad narodowych w zakresie realizacji finansowej pomocy państwowej w odbudowie zniszczonych zagród wiejskich ustali odrębne zarządzenie.

Minister: w/z **L. Domański**

## 34

## INSTRUKCJA

**Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 21 lutego 1951 r. w sprawie rozprowadzenia środków finansowych części 16 planu inwestycyjnego na 1951 r. przeznaczonych na zakup koni i krów w ramach akcji przesiedleńczo-osiedleńczej.**

§ 1. Pomoc finansowa na zakup krów i koni będzie udzielana w ramach środków bezzwrotnych i zwrotnych, przewidzianych w wojewódzkich planach inwestycyjnych na rok 1951.

### I. Przeznaczenie środków finansowych

§ 2. 1. Środki zwrotne (pożyczki) są przeznaczone:

1) na terenie ziem dawnych — dla osób przesiedlających się w 1951 r. na ziemie zachodnie i północne lub południowo-wschodnie (województwo rzeszowskie i lubelskie) na gospodarstwa rolne spółdzielcze lub indywidualne, działki rzemieślnicze, rybackie, działki przeznaczone dla robotników leśnych oraz dla osób, które nie będąc dotąd zatrudnione w państwowych gospodarstwach rolnych, przesiedlają się na wskazane tereny w celu objęcia stałej pracy robotników rolnych w państwowych gospodarstwach rolnych;
2) na terenie ziem zachodnich i północnych — dla osadników osiedlonych na gospodarstwach rolnych lub działkach rzemieślniczych, rybackich oraz przeznaczonych dla robotników leśnych.

2 Środki bezzwrotne są przeznaczone na terenie ziem zachodnich i północnych w woj. białostockim, olsztyńskim, opolskim i katowickim dla rolniczej ludności rodzimej:

1) otrzymującej gospodarstwa lub działki zastępcze wzamian za gospodarstwa przejęte i włączone do zapasu ziemi (art. 43 dekr. z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Walnego Miasta Gdańska) (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 279),
2) obejmującej w posiadanie przywrócone jej przez władze własne gospodarstwa.

§ 3. Pomoc może być udzielana bezrolnym, małorolnym i średniorolnym, nie posiadającym konia lub krowy względnie ani konia, ani krowy — a mianowicie:

1) rolnikom przesiedlającym się oraz rolniczej ludności rodzimej (§ 2 ust. 2) — na zakup konia lub krowy względnie łącznie konia i krowy,
2) osadnikom osiedlonym na gospodarstwach rolnych — tylko na zakup konia lub krowy,
3) osobom przesiedlającym się na działki rzemieślnicze, rybackie lub przeznaczone dla robotników leśnych lub osobom osiedlonym na takich działkach oraz obejmującym stałą pracę robotników rolnych w państwowych gospodarstwach rolnych — tylko na zakup krowy..

§ 4. Wysokość pomocy zarówno ze środków zwrotnych, jak i bezzwrotnych nie może przekraczać:

na zakup konia — zł 2.100.—
na zakup krowy — zł 1.600.—

### II. Prowizja — odsetki, zabezpieczenie pożyczek i warunki spłaty.

§ 5. 1. Przy wypłacie pomocy zarówno ze środków zwrotnych jak i bezzwrotnych Bank Rolny będzie pobierał jednorazową prowizję. Ponadto od pomocy udzielo-

nej ze środków zwrotnych (pożyczek) Bank Rolny będzie pobierał odsetki.

2. Prowizja i odsetki będą pobierane w wysokości i terminach określonych odrębnymi przepisami.

§ 6. Udzielane pożyczki będą zabezpieczone skryptami dłużnymi, podpisanymi przez pożyczkobiorcę i z reguły przez współmałżonka. W przypadku braku współmałżonka skrypt dłużny powinien być zaopatrzony w poręke innego, pełnoletniego członka rodziny, gospodarującego wspólnie z pożyczkobiorcą, — a w braku takiego członka — poręke innej osoby, wskazanej przez zaciągającego pożyczkę.

§ 7. Sposoby i terminy spłat pożyczek ustali odrębne zarządzenie.

### III. Przyznawanie pożyczek i pomocy bezzwrotnej.

§ 8. 1. Osoby ubiegające się o otrzymanie pożyczki wnoszą podania do wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydiów powiatowych rad narodowych. Podania te powinny być zaopiniowane przez prezydia gminnych rad narodowych.

W opinii prezydium gminnej rady narodowej stwierdza następujące dane:

1) zawód osoby wnoszącej podanie (rolnik, rzemieślnik, rybak, robotnik leśny),
2) gdzie osoba ta posiada lub posiadała gospodarstwo (działkę),
3) jaki posiada inwentarz (żywy i martwy) oraz
4) czy zasługuje na otrzymanie pożyczki.

2. Przesiedlający się dla objęcia stałej pracy robotników rolnych w państwowych gospodarstwach rolnych powinni dołączyć do podania zaświadczenie Państwowych Gospodarstw Rolnych o otrzymaniu stałej pracy. Zaświadczenia tego nie należy żądać w razie zgłoszenia się do pracy na zapotrzebowanie Państwowych Gospodarstw Rolnych.

3. Stwierdzenie danych, wymienionych w ust. 1. i 2. nie jest potrzebne, jeżeli wydział rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej może te dane ustalić na podstawie innych dokumentów, np. ankiety personalnej przy przesiedlaniu. W tym przypadku dane te powinny być odnotowane na podaniu i stwierdzone urzędowym podpisem.

§ 9. 1. Wniosek o przyznanie pożyczki zgłasza wydział rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej a decyduje o przyznaniu prezydium powiatowej rady narodowej.

2. Wniosek o przyznanie pomocy bezzwrotnej zgłasza wydział rolnictwa i leśnictwa po porozumieniu się z wydziałem społeczno-administracyjnym prezydium powiatowej rady narodowej. O przyznaniu pomocy decyduje prezydium powiatowej rady narodowej. Jeżeli ludność rodzima otrzymuje także dotacje ze środków budżetowych na zagospodarowanie (na zasadach instrukcji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 5 lipca 1950 r. Nr UR. O.IV-1/3), przyznanie omawianej pomocy ze środków inwestycyjnych powinno zasadniczo następować łącznie.

§ 10. 1. Prezydium powiatowej rady narodowej przesyła podania wraz z decyzją do właściwego oddziału Banku Rolnego. Podania przesiedlających się należy przesyłać dopiero po zarezerwowaniu gospodarstwa lub działki na miejscu mającego nastąpić osiedlenia lub też jeżeli osoba przesiedlająca się wyrazi zgodę na objęcie gospodarstwa we wskazanym jej miejscu.

2. Zaciągający pożyczkę powinien złożyć skrypt dłużny oraz podpisać zobowiązanie, że pieniądze zużyje na zakup wskazanego inwentarza żywego w ciągu jednego miesiąca od dnia otrzymania pożyczki pod rygorem natychmiastowego zwrotu całości pożyczki.

3. Osoby przesiedlające się powinny ponadto zobowiązywać się, że we wskazanym wyżej terminie jednego miesiąca wyjadą na zarezerwowane gospodarstwo lub działkę, względnie dla otrzymania stałej pracy w państwowych gospodarstwach rolnych pod rygorem wskazanym w ust. 2.

4. Rolnicza ludność rodzima oprócz zobowiązania wymienionego w ust. 2. winna podpisać zobowiązanie, że nabyty inwentarz służyć będzie do jej własnego użytku w gospodarstwie.

5. Zbycie lub zamiana inwentarza nabytego ze środków bezzwrotnych jak również ze środków zwrotnych przed całkowitą spłatą pożyczki, może nastąpić za uprzednią zgodą wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej. Zgoda na zbycie jest udzielana wówczas gdy inwentarz utracił zdatność użytkową. Niedotrzymanie terminu zakupu lub zbycie i zamiana inwentarza zakupionego ze środków bezzwrotnych bez zgody powołanej władzy oraz zbycie lub zamiana inwentarza zakupionego ze środków zwrotnych przed całkowitą spłatą pożyczki, pociąga za sobą natychmiastowy obowiązek zwrotu środków zarówno bezzwrotnych jak i zwrotnych.

§ 11. Otrzymujący pomoc na zakup inwentarza żywego zarówno ze środków bezzwrotnych jak i zwrotnych przedkłada w terminie dwu miesięcy od daty wypłaty bankowi finansującemu inwestycje za pośrednictwem wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej dowód, że pomoc została zużyta zgodnie z przeznaczeniem. Dowodem jakim może być zaświadczenie prezydium gminnej rady narodowej, że dana osoba zakupiła inwentarz żywy.

§12. Przesiedlający się z ziem dawnych na tereny osadnicze powinni zakupić krowy na terenie dotychczasowego miejsca zamieszkania, konie zaś mogą według swego uznania zakupić bądź na terenie dotychczasowego miejsca zamieszkania, bądź na terenie miejscu osiedlenia.

§ 13. 1. Po wypłacie pomocy zarówno ze środków zwrotnych i bezzwrotnych oddział Banku Rolnego zawiadamia o tym w przeciągu trzech dni wydział rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej.

2. O przesiedleniu pożyczkobiorców wydział rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej zawiadamia natychmiast po wysłaniu transportu:

1) oddział Banku Rolnego, który wypłacił pożyczkę, podając imię i nazwisko przesiedlającego się, datę wyjazdu i miejsce zamierzonego osiedlenia, stwierdzając, że pożyczkobiorca nabył wskazany inwentarz żywy lub, że konia zakupi na terenie osiedleńczym,
2) wydział rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej właściwy dla miejsca mającego nastąpić osiedlenia, podając imię i nazwisko przesiedlającego się, dotychczasowy jego adres, datę wyjazdu, miejsce zamierzonego osiedlenia oraz wysokość udzielonej pożyczki — podając czy inwentarz żywy zakupił na miejscu zamieszkania czy też konia ma zakupić na miejscu osiedlenia.

3. Po osiedleniu się pożyczkobiorców wydział rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej, właściwy dla miejsca osiedlenia, zawiadamia o tym w przeciągu siedmiu dni właściwy terytorialnie dla danego miejsca osiedlenia pożyczkobiorcy oddział Banku Rolnego, podając imię i nazwisko pożyczkobiorcy, jego poprzedni i obecny adres zamieszkania oraz wysokość pobranej pomocy, zaznaczając ewentualnie czy konia ma zakupić na terenie osiedlenia.

W razie nieosiedlenia się pożyczkobiorcy lub skierowania go na inny powiat wydział rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej powiadamia o tym niezwłocznie oddział Banku Rolnego właściwy terytorialnie dla danego prezydium powiatowej rady narodowej, na terenie działalności którego faktycznie osiedlił się pożyczkobiorca.

Minister: w/z **L. Domański**

**Redakcja i Administracja: Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych, Warszawa, Nowogrodzka 56**
**Wydział Prezydialny Pokój 219. Tel. 887-84.**

Konto P.K.O. I-1889/416. Dziennik Urzędowy Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych w Warszawie.

**Cena 3,80 gr.**

Drukarnia Akcydensowa, W-wa, Tamka 3. 4.000.
Zam. 805 10.III — 5.IV—51 2-B-16792

**ODBIORCA:**

**Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem**